

Peilpraktijken leggen verhuistrafiek bloot van terminale patiënten

Artsenkrant

Nr. 1870 - 30.10.2007

Twee op de drie Belgische patiënten verhuizen in de laatste levensfase tussen verschillende zorgplaatsen. Dat concluderen onderzoekers Lieve Van den Block en Luc Deliens (VUB) in een studie die in de JAMA verschijnt. Nochtans moet je onnodige transfers aan het levenseinde juist zoveel mogelijk vermijden, waarschuwen ze.

De vergrijzing vergt enorm veel organisatietalent voor de levenseindezorg thuis en in het rusthuis. Momenteel schort er nog heel wat aan, blijkt uit de studie van de onderzoeksgroep Zorg rond het Levenseinde (VUB). Deliens en Van den Block gingen als eersten met een representatieve grootschalige studie na waar mensen verzorgd worden en hoe vaak ze tussen verschillende zorgplaatsen verhuizen in hun laatste levensfase. Ze kregen de medewerking van de huisartsenpeilpraktijken (zie kaderstuk).

Uit hun gegevens blijkt dat er een diepe kloof gaapt tussen wat die terminaal zieken willen en de praktijk. "Terminaal zieke patiënten brengen hun laatste levensmaanden en vooral hun laatste levensdagen bij voorkeur door in één en dezelfde plaats. Nochtans is voor vele patiënten in België in de praktijk het tegendeel waar", stelden ze vast. Niet minder dan twee op de drie verhuist immers nog geregeld tussen diverse zorgplaatsen.

Huisartsen registreerden minutieus

In totaal werden 62% van de terminale patiënten tijdens de laatste drie levensmaanden overgeplaatst. Een op de zes (16%) onderging twee transfers, een op de tien zelfs minstens drie.

De meeste transfers noteerden de huisartsen van de peilpraktijken bij mensen die thuis verbleven. Zeer vaak ging het weliswaar om relatief korte ziekenhuisopnames. Die waren ook geconcentreerd in de laatste weken vóór het overlijden. Palliatieve zorgeenheden werden gebruikt door 10% van de stervenden, en enkel in de laatste levensdagen.

892 terminale patiënten doorgelicht

Voor het onderzoek kregen Deliens en Van den Block de medewerking van het Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid (WIV). De Huisartsenpeilpraktijken verzamelden de gegevens, zowel in Vlaanderen, Brussel als Wallonië. In totaal lichtten die praktijken, gecoördineerd door dokter Viviane Van Casteren, de transfers door van

892 patiënten in hun laatste levensfase.

De peilartsen registreerden in 2005 gedurende een volledig jaar alle overlijdens in hun praktijk. Daarnaast noteerden ze de plaatsen waar de patiënten verbleven en verzorging kregen. Ook de verblijfsduur per plaats van alle gemelde mensen 'met een sterfbed' ontsnapten niet aan hun aandacht. Wie plots en helemaal onverwacht overleed, werd uitgesloten.

De volledige studie staat on line: <http://jama.ama-assn.org/>

Van den Block L, Deschepper R, Bilsen J, Van Casteren V, Deliëns L. *Transitions between care settings at the end of life in Belgium*. JAMA Oct 10; **298(14)**:1638-9.

Meer info over de onderzoeksgroep:

www.endoflifecare.be/ZrL

Pascal Selleslagh

pascal.selleslagh@be.cmpmedica.com